

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 119

Maribor, petek 29. maja 1931

»JUTRA«

Za razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Vredn. mesečno prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Uspeli polet v vseмирje

PROF. PICCARD O SVOJIM OPAZOVANJIM V VIŠINI 17.000 m IN O SVOJEM SREČNEM PRISTANKU V TIROLSKIH GORAH.

INOMOST, 29. maja. V noči od srede načetek je prof. Piccard po dolgi borbi z elementi v višavah končno srečno pristal na avstrijski strani Oetzaljskih Alp na ledeniku Gurgler Ferner v bližini Ober-Gurgla v višini 2300 metrov. Piccard in njegov spremljevalec sta živa in zdrava in niti ne bogve — kako izmučena. Na zračni ladji so le male poškodbe. Prof. Piccard je s poletom izredno zadovoljen in bo že v nekaj dneh javnost o vsem podrobno informiral.

INOMOST, 29. maja. Prof. Piccard je danes v Ober-Gurglu, kjer namerava ostati do nedelje, obširno pojasnil novinarjem svoj sunek v stratosfero. Izjavil je med drugim, da se je njegov balon silajno obnesel ter je dosegel svoj cilj z lahkoto. Balon je v 25 minutah došel že 15.000 m visoko. Nato se je balon dvigal zelo počasi in je dosegel čez nekaj ur višino skoro 17.000 m, ki je dosedaj še nihče ni dosegel.

Prve ure je posvečal Piccard vso po-

zornost balonu, šele popoldne se je mogel skupno s svojim spremljevalcem inž. Kipferjem posveti znanstvenemu delu. Instrumenti so funkcionirali brezhibno. Do večera sta oba skupaj vršila znanstvena opazovanja ter merila. Uspeh poleta nadkriljuje vsa pričakovanja.

Piccard je hotel prvotno pristati že v sredo ob 11. dopoldne. Toda prav tedaj so nastopile nevarnosti. Vse velike vročine se je plin tako raztegnil, da je bilo spuščanje nemogoče. Zato sta bila oba aeronauta prisiljena, da sta ostala do večera v višini, dokler se ni zrak ohladil. Med tem je veter zanesel balon daleč proti jugu, dokler ni končno, malo pred polnočjo, pristal na nekem snežišču. Piccard in njegov spremljevalec sta trpeti le vsled žeje, ki je bila že skrajno mučna. Pijače, ki sta jih imela s seboj, niti od daleč niso zadostovale. Prvo, kar sta storila po pristanku, je bilo, da sta se okrepčala s snežnico.

Položaj v Italiji vedno slabši

SPOPADI MED FAŠISTI IN PRISTAŠI KATOLIŠKE AKCIJE SE NADALJUJEJO. — VZNEMIRJENOST ITALIJANSKE VLADE.

RIM, 29. maja. Spor med Vatikanom in italijansko vlado zavzema v javnosti vedno težje in nevarnejše oblike. V Rimu vodijo vso akcijo v prvi vrsti fašistični visokošolci. Spopadi med njimi in pristaši Katoliške akcije so na dnevnem redu. Vsak trenutek pride tu in tam med obema skupinama do krvavih pretepov. Katoliškim študentom je posebanje univerze onemogočeno ne samo v Rimu, temveč tudi v drugih mestih. Kjer nalete fašisti na kakega nasprotnika, ga pretepejo, tako da so jih morali mnogo prepeljati v bolnico.

Kakor pred dnevi na Španskem, tako se obrača sedaj tudi v Italiji ves srd fašistov proti samostanom, posebno proti onim, v katere so se katoliške organizacije zatekle pred nasprotniki. Fašisti napadajo samostane in jih pustošijo. Ponekod so jih tudi zažgali, vendar se je o genj dosedaj še vedno posrečilo pravočasno zadušiti.

Katoliško časopisje, posebno »Osservatore Romano«, srdito napada italijansko vlado in ji javno očita, da podpira akcije druhal, kjer nastopijo orožniki vedno šele tedaj, ko je že prepozno. List povdarja, da je vlada kršila lateransko pogodbo, ker ta izrecno določa zaščito katoliških organizacij.

Fašistično časopisje pa nasprotno očita duhovščini in katoliškim listom protifašistično in protidržavno hujskanje ter veleizdaško rovarjenje. »Lavoro Fascista« poziva fašiste, da naj vsakogar, ki bi se neugodno izražal proti fašizmu, takoj najstrožje kaznujejo. Tudi Vatikan je treba prisiliti k upoštevanju obstoječega reda in fašističnega režima v Italiji.

nega iz l. 1913. Jasno je, da pri tako velikem izvoznem apetitu Rusije ni moglo biti izgleda na uspeh konference, da si službeni komuniste o konferenci pravi, da so neresnične vesti, da bi bila ruska delegacija onemogočila uspeh konference.

Ni dvoma: konferenca je končala brez kakršnih pozitivnih rezultatov, vendar je pa bila velikega pomena, ker so se na njej pojasnili mnogi važni momenti v današnji svetovni žitni krizi. In pa izboljšanje prilik je že tudi to — četudi mal — korak naprej.

čnih gorc za važnost morja in mu nuditi tudi vpogled v delovanje tozadevnih tujih organizacij. Če bi ne bilo morje tako velike življenjske važnosti za državo, ne bi se narodi toliko pehali za kosček skalnatega obrežja in za prgišče slane vode. Vidimo pa, s kakšno žilavostjo se bore po priliki Poljaki za svoj koridor do morja, koliko je žrtvovala predvojna Srbija, da doseže svoboden dostop do Jadrana! Koliko energije potroši Italija, da bi prepričala svoje ljudi, da je dalmatinska obala njena!

Zdaj, ko imamo lastno državo in lastno morje, veliko okno, skozi katerega nam je odprta pot v svet, se moramo zavedati važnosti tega divnega kosa naše zemlje bolj kot kdaj poprej. Zakaj šele tedaj, ko človek dobrino izgubi, jo navadno prične ceniti in se počasi zavedati, da je naša obala kos našega živega telesa.

Vcepiti pa moramo že mladini zavest o lastni posesti. Samo tista mladina, ki je z lastno pridnostjo zasadila in negovala drevesca, ima pravi pojem za lepoto nasadov in jih ne bo nikdar kvarila, ampak vedno branila pred vandalskimi izbruhi objestnih vrstnikov. In tudi le taka mladina, ki se je naužila lepote morja, jo bo cenila in stala budno na straži. Naša mladina je naš up in naša nada, ona je dedič dobrin, ki so jih z lastno krvjo pridobili predniki. Zato se mora zavedati pomena morja za državo toliko bolj, zato ji je pa tudi treba nuditi prilike, da vidi vso to krasoto na lastne oči in si nabere pobude za prihodnost.

To stališče zavzema Jadranska straža, V Mariboru ima na srednjih šolah organiziran svoj podmladek, ki živahno deluje. V podmladku je momentano organiziranih 733 dijakov in dijakov. Imajo svoja redna predavanja, tudi s sklopičnimi slikami. Sodelujejo pri Jadranskem dnevu, pomagajo pri prireditvah. Tiho in neopaženo, vsak se zaveda samo, da mora storiti svojo dolžnost. Referent za podmladek je pri mestnem odboru JS g. Fr. Rojšek, profesor na drž. realni gimnaziji. Koliko nesebičnega truda je imel, da je vsem tem silnim junakom dopovedal, kako važno misijo vršijo! Javnost niti ne ve za to!

Da damo letos mladini posebno pobudo, je razpisala Jadranska straža šest nagrad za najboljša pismena dela o našem Jadranu oz. Primorju. Na veselo presenečenje odbora je bilo vposlanih 13 del. Pregledati in oceniti so jih od Oblasti nega odbora: gg. dr. Leskover, inž. Kukevec in Lavrenčič, od mestnega odbora pa g. dr. Rapotec, ga. Köchlerjeva in tajnik Pirc.

Kot prva nagrada je določen znesek Din 900.—, ne v gotovini, ampak kot enomesečno letovanje v Martinščici. Dalje sta 2 drugi nagradi po Din 600.— oz. kot dve tretjini prispevka za enomesečno letovanje in 3 tretje nagrade po Din 300.—, oz. kot ena tretjina prispevka za enomesečno letovanje.

Ker pa so se tudi ostali tekmovalci trudili dati svoje najboljšo in da podpre mladino v idealnem stremljenju za ideologijo Jadranske straže, je sklenil mestni odbor, da izroči ostalim sedmim tekmovalcem tolažilne nagrade po Din 100.—.

Svečana razdelitev nagrad bo v nedeljo dne 31. maja ob 10.30 v veliki dvorani Narodnega doma. Vabimo ob tej priliki tudi vse ostale cenjeno občinstvo, da poseti našo skromno prireditev, da dobi ta, za mladino gotovo svečan in vzpodbuden akt kolikor mogoče praznično obeležje. — Janko Pirc.

O žitni konferenci v Londonu

na kateri je bila med 11 državami izvoznicami pšenice (USA, Argentina, Avstralija, Kanada, Indija, Madžarska, Jugoslavija, Poljska, Bolgarija, Rumunija in Rusija) zastopana tudi naša država, so se raznesli razni glasovi. Ker je uspeh ali neuspeh takih konferenc tudi za našo državo vitalnega pomena, je treba, da vsaj nekoliko poznamo rezultate te konference.

Žitno konferenco v Londonu je po neuspehu žitne konference v Rimu sklicala Kanada in jo je omejila samo na resnične države — izvoznice žita, pa s priletnostjo Rusije in Zedinjenih držav. Po predlogih in nazorih, ki so se pojavili na konferenci, lahko delimo udeležence države v tri skupine: anglosansko ali prekomorsko, podunavsko in sovjetsko. V prvi skupini, pod vodstvom Kanade in USA, so prevladovala vprašanja, kaj početi z ogromnimi zalogami pšenice, ki so nastale kot posledica centralne regulacije žitne trgovine in politike oklevanja s prodajo v času padanja cen. Ogromne zaloge pšenice v Kanadi in v USA logično diktirajo tem državam politiko mednarodnega sporazuma na podlagi kvotiranja izvoza in zmanjšanja posejanih površin v naslednjih letih, vse do tlej, da bo cena pšenici zopet zrastle na primerno višino. Tako bi prišle pšenične zaloge prekomorskih držav na trg v ugodnejši situaciji nego danes. Kanadski delegati so povrh bili mnenja da pšenična kriza ni samo posledica nadprodukcije, ampak zlasti tudi slabe organizacije. Zakaj porast proizvodnje gre sporedno s porastom prebivalstva, ki se hrani s pšenično hrano, zlasti v Indiji, na Kitajskem in Japonskem.

Podonavsko-poljska skupina se je zavzela za poljski predlog za določitev izvoznih kvot. Vendar se je skupina držala rezervirano glede zmanjšanja posejane površine. Tudi je poljski delegat imenoma te skupine podal rezervirano izjavo, da Poljska in podonavske države ne bodo glasovale proti ustanovitvi stalnega odbora v Londonu, ker upajo, da bo ta odbor tvoril novo močnejšo vez, nego dosežanje institucije. Pokazalo se je, da interesi podonavskega bloka, ki je v Londonu nastopal enotno, niso identični z interesi prekomorskih držav — izvoznih pšenice. Razlike so v proizvodnih metodah, v sistemu carinske zaščite, glavno pa je, da v podonavskih državah niso nakupičene tako ogromne zaloge pšenice, ter da ne smatrajo svoje sedanje države za dovoljno veliko, da bi mogla služiti kot pravični ključ za določitev kvot.

Stališče sovjetske Rusije na konferenci pomeni »ekonomski historizem«. Sovjetski delegati so odklonili omejevanje posejanih površin in fiksiranje cen, pristali pa so na izvozne kvote in sicer na bazil proizvodnje zadnjih 5 let pred početkom svetovne vojne. Povsem jasno so povedali, da Rusija pričakuje za leto 1931 žetve pšenice v iznosu 36,5 milijonov ton in izvoz, ki bo dosegel 80% o-

Desetletnica Saveza nabavljaj- nih zadrug državnih usluž- bencev v Beogradu

Kakor smo že poročali, proslavi prihodnje dni Savez nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev v Beogradu svojo desetletnico v Mariboru, in sicer se vrši deseta redna letna skupščina v soboto popoldne, javnosti dostopna svečana seja pa v nedeljo ob 10. uri predpoldne v veliki dvorani Narodnega doma.

Savez je zveza uradniških nabavljajnih, kreditnih in stanovanjskih zadrug iz cele države. Ustanovljen je bil v ta namen 8. maja 1921. Koncem leta 1929 je bilo včlanjenih pri njem 114 zadrug, med temi 84 nabavljajnih, 18 kreditnih in 12 stanovanjskih. Leta 1930 je bila izbrisana jedna zadruga, 12 pa jih je bilo na novo sprejetih, tako da združuje sedaj 125 uradniških zadrug: 85 nabavljajnih, 26 kreditnih in 14 stanovanjskih.

Najmočnejše nabavljajne uradniške zadruga so železničarska v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu, katerih delokrog obsega celi teritorij dotičnih železniških direkcij; zadruga so do podrobnosti organizirane in preskrbujejo svoje članstvo z vsemi potrebščinami po izredno nizkih cenah. Zelo uspešno in v največjo dobrobit svojih članov delujeta uradniški nabavljajni zadrugi v Mariboru in Splitu, ki sta po svojem vzornem vodstvu in po svojih uspehih prvi v državi, dasi nimata toliko števila članov kakor nekatere druge v večjih mestih.

Najboljše uspevajo uradniške zadruga v Dravski, Primorski in Vrbaski banovini, kjer so vse visoko aktivne. To je razvidno iz čistega dobička, ki so ga imele te zadruga v preteklem letu, in sicer je v Dravski banovini znašal nad pet in pol milijona, v Primorski nad pol milijona in v Vrbaski blizu četrt milijona. Splošno se opaža, da ima v teh banovinah državno uradništvo največ smisla za združništvo, deloma radi tega, ker je po prevratu živelo v najbolj slabih razmerah in je bilo nekako prisiljeno, seči po samopomoči. V Sloveniji je sedaj 14 dobro uspevajocih nabavljajnih zadrug: Brežice, Celje, Kočevje, Kostanjevica, Kozje, Kranj, Krško, Ljubljana (dve: uradniška in železničarska), Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj in Ribnica. Če bi se uradništvo v vseh teh kra-

jih strnilo še v enotnejšo fronto, bi bili doseženi uspehi še lepši.

Savez velikopotezno organizira posamezne zadruga, izvršuje revizije ter skrbi tudi za cenejšo nabavo v velikem, kakor pri sladkorju, masti, testeninah, milu, drvah, premogu, moko pa dobavlja iz dveh lastnih mlinov v Adi in Molu. V Beogradu poseduje lastni dom, vreden nad 13 milijonov dinarjev, slavnostno odprt 24. V. lanskega leta. V njem se nahaja med drugim uradniška menza in prenočišča za uradnike zadrugarje, ki po svojih poslih prihajajo v Beograd. V preteklem letu jim je dalo nad 5500 cenjenih prenočišč.

Radi zadrugne propagande izdaja Savez svoj organ, mesečno izhajajoče »Zadrugarstvo«, razen tega je izdal Koledar za 1931 v lepši opremi v desetisoč izvodih. Svoja glasila izdajajo tudi železničarska nabavljajna zadruga v Ljubljani: »Zadrugar« ter železničarska v Sarajevu: »Zadrugni glasnik«, uradniška nabavljajna v Sarajevu pa mesečnik »Zadruga«. Lasten koledar za brezplačno razdelitev med članstvom sta izdali nabavljajna zadruga v Mariboru s posebno bogato vsebino in železničarska nabavljajna zadruga v Ljubljani, ki izdaja za svoje člane tudi poučne knjižice iz narodnega gospodarstva.

Kakor se iz vsega tega vidi, delujejo Savez in pri njem včlanjene uradniške zadruga z velikim uspehom in v veliko dobrobit državnih uslužbencev. Uspehi se v splošnem lepi, niso pa povsod enako veliki, kar je pač odvisno od najrazličnejših faktorjev in lokalnih prilik. V splošnem pa se lahko reče, da vplivajo zadruga kot regulator na cene življenjskih potrebščin in da je imela državna uprava srečno roko, ko se je pred dobri desetimi leti odločila za uvedbo zadrugne organizacije v korist državnim nameščencem. Savez nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev lahko s ponosom gleda na svoje do sedaj storjeno delo in dosežene uspehe, ter z zaupanjem v bodočnost, vse v interesu državnega uradništva in s tem konsolidacije države. —

Mariborski in dnevni drobiž

Prihod delegatov Saveza nabavljajnih zadrug.

Danes dopoldne ob pol 10. so prispeli v Maribor delegati Saveza nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev iz cele države s predsednikom Saveza, prvim pomočnikom fin. ministra Dušanom Letico na čelu. Na kolodvoru se je zbralo k sprejemu veliko občinstva s funkcijonarji tukajšnje Nabavljajne zadruga na čelu ter godba »Drave«, ki je svirala gostom v Drav. Predsednika Saveza in vse ostale delegate je pozdravil imenom mariborske Nabavljajne zadruga g. višji ravnatelj Vrabl, zahvalil se je predsednik Saveza g. Letica. Delegati si bodo danes ogledali mesto in pripravili potrebni material za kongres, ki se vrši v nedeljo v Mariboru povodom desetletnice Saveza in Mariborske zadruga. Jutri zvečer je v Gambinu tovariški sestanek, v nedeljo ob 10. kongres v veliki dvorani Narodnega doma. —

Avtobusne vožnje na Mariborski otok in pod Pohorje.

Na Mariborski otok vozi avtobus vsak dan ob lepem vremenu od 10. do 18. ure vsake pol ure izpred Marijinega spomenika na Glavnem trgu. Ob 18.54 prihaja vrh tega v Kamnico avtobus Selnica - Maribor, s katerim se kopalci istotako lahko pripeljejo v Maribor. Ob sobotah, nedeljah in praznikih bo vozil avtobus po potrebi, brez ozira na vozni red.

Dne 31. maja prične mestno avtobusno podjetje obratovati na progi Glavni trg - Radvanje (gostilna Hoste). Vožnja samo ob nedeljah in praznikih ob lepem vremenu do preklica. Odhod jutraj točno ob 5. in 6. z Glavnega trga, povratek iz Radvanja ob 19. uri. —

Promenada ob Dravi.

V zadevi zgradbe promenadne pešpoti ob desnem bregu Drave je ministrstvo za zgradbe odločilo banske uprave, s katerim so se v svrhu zgradbe promenadne poti razlastila nekatera zemljišča, razveljavilo kot nezakonit. —

V deško ferijalno kolonijo v Kaštelu Lukšiču pri Splitu

se sprejme nekaj dečkov proti plačilu celotne oskrbine Din 800. Pismene vloge je nasloviti na krajevni odbor Podmladka društva Rdečega križa v Mariboru. —

Enodnevni tečaj za zeleno precepljanje šmarnice

in za poletna dela v vinogradu se bo vršil v ponedeljek, dne 8. junija na bano-vinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Potrebni, ki to dokažejo z uradnim potrdilom od pristojne občine, se bo razdelilo cepilne nože in gumijeve trakce.

Novo lekarno v Gornji Lendavi

ustanovi mag. pharm. Emilijana Jezovšek, ki je že dobila od banske uprave koncesijo za obratovanje. —

Na morje!

V letovišču v Martinšici imajo zjutraj kavo in mlečni kruh, dopoldne kruh, opoldne juho, dve prikuhi, meso ali pečenko ter vsak dan močnato, popoldne kruh z maslom ali mermelado, zvečer pa mesnato jed. Pri vsaki glavni jedi imajo kruha na razpolago, kolikor ga kdo poželi. Kuhajo mariborske šolske sestre. Stanovanja so svetla in zračna, sobe čiste in brez mrčesa, ker se vsako leto temeljito očistijo in razkužijo. V vsaki sobi spi nadziralatelj (profesor ali učitelj), ki nadzoruje deco tudi preko noči. Sploh pride na vsakih 20—30 dijakov en nadziralatelj, ki skrbi za to, da dobe vsi pravilno hrano, da se kopljejo in veslajo. Razen tega izda tudi nadziralatelj dovoljenje, da se sme dijak oddaljiti iz letovališča (če gre na Sušak). Brez dovoljenja ne sme nikdo iz zavoda. V zavodu sta stalno dva zdravnika in 4 oskrbne sestre, ki poslujejo dnevno v mali hišici, ki je prirejena kot zasilna bolnica. Prijave sprejema deželni poliklinika v Mariboru, Koroščeva ulica. —

Namesto venca

za umrlega višjega medicinskega svetnika gosp. dr. Mih. Podlesnika je daroval gosp. Kormann, trgovec v Mariboru, mariborskemu reševalnemu oddelku znesek Din 200. Prisrčna hvala. Komanda!

KINO

Grajski:

Do vključno nedelje:

M A R O K K O.

Najlepši zvočni film z Marleno Dietrich v glavni vlogi. — Krasni naravni posnetki.

Union:

Danes zadnjikrat: POT K SREČI.

Od sobote dalje:

100% govoreči in zvočni vefilm v nemškem jeziku:

N E S M R T N I P O T E P U H.

Liane HAID, Gustav FRÖHLICH.

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17., 19., 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

Smrtna kosa.

Včeraj je preminul v Mariboru g. Ivan Hötzl, nadpreglednik finančne kontrole v pokoji. Pogreb se bo vršil v soboto 30. t. m. ob 4. pop. na mestno pokopališče na Pobrežju. — V Dolnji Počehovi je umrla davi zasebnica Marija Špelec, stara 85 let. Blag jima spomin, žalujemo naše sožalje! —

Pri Ormožu naplavljeno truplo.

Iz Ormoža javljajo, da je Drava tam včeraj naplavila truplo nepoznanega moškega, ki je moralo biti v vodi kakih 10 do 15 dni. Visoko je 160 cm. Moški je moral biti star 50—60 let in je bil po raznih znakih sodeč, splavarski delavec, ki je ponesrečil. Danes so ga pokopali na ormoškem pokopališču. —

Kolo ukradeno

je bilo včeraj krog 20. ure mizarju Antonu Lešniku iz dvorišča hiše št. 16 v Razlagovi ulici. Kolo je vredno krog 1000 Din. —

Nezgoda doma.

Včeraj je v Limbušu vsled nenadne oslabelosti padla s stopnic 65-letna vdova po rudniškem ravnatelju gospa Magdalena Turnšek. Pri padcu si je nalomila več reber. Ponesrečenko so domači odpremili takoj v bolnico. —

Usoden padec s kolesa.

Posesnik Ivan Babič iz Stanetinec pri Ljutomeru je na cesti v Maribor tako nesrečno padel s kolesa, da si je zlomil desno ključnico. Prepeljali so ga v bolnico. —

Riziko dela.

Pri Kobijevi žagi v Bistrici pri Limbušu zaposleni 25letni Josip Petričič iz Lobnice si je pri nakladanju hlodov zlomil levo nogo. — Pri nabijanju pilotov za železobetonsko konstrukcijo pri stavbi banovinske hranilnice se je 28-letni Karol Križanič iz Vrhole zelo opasno udaril s kladivom po desni roki ter si poškodoval več prstov. — Oba ponesrečenca so odpemili z reševalnim avtom v bolnico. —

Koncert vojaške godbe v parku

bo 31. maja. Na sporedu so: 1. Straub, koračnica »Velika Praha«. 2. Zajc, predigra k operi »Zrinjski«. 3. Auber, uvertura k operi »Gluhanema iz Portici«. 4. Saint Saens, fantazija iz opere »Samson in Dalila«. 5. Uhl, potpuri. 6. Parma, koračnica »Jadranska straža«. —

Nezgoda pri stavbi.

Danes dopoldne krog 11. je pri Nassim Kobijevi zgradbi na vogalu Strossmajerjeve in Orožnove ulice padel 20-letnemu delavcu Josipu Klepu škripec na glavo s tako silo, da je dobil težjo poškodbo na temenu in so ga morali prepeljati v bolnico. —

Srečke za I. razred 22. kola so prispele v upravo »Jutra« in »Večernika« v Mariboru. Aleksandrova c. 13.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Petek, 29. maja. Zaprto.

Sobota, 30. maja ob 20. uri »Labirint« ab. A. Krstna predstava.

Nedelja, 31. maja ob 20. uri »Kavalir Miško«. Znižane cene.

Krstna predstava »Labirinta«, drame Milana Skrbinška, režiserja ljubljanskega dramskega gledališča, bo v soboto, 30. t. m. Dramá, ki ji je vsebina vzeta iz družinskega življenja umetnikov, je vzbudila razven v Mariboru tudi v izven mariborskih umetniških krogih veliko zanimanje ter se vsekakor pričakuje obilen poset občinstva, ki naj dokaže, da upošteva dela domačih avtorjev. Režira pisatelj brat VI. Sbrinšek, krstni predstavi bo prisostvoval tudi avtor.

Sprememba programa v radiju Ljubljana.

Pevski zbor Ferijalnega Saveza iz Maribora ne bo pel, kakor je bilo včeraj javljeno, ob 8.30, ampak v smislu spremembe programa od pol 7. do pol 8. zvečer. —

»Vraze« v Studencih.

Podmladek Rdečega križa deške osnovne šole v Studencih priredi v soboto 30. t. m. ob 19. uri v Sokolskem domu Ribičičevo mladinsko igro »Vraze«. Starši in prijatelji mladine so vljudno vabjeni! —

Nemški industrijalci v Jugoslaviji.

Gospodarsko študijsko potovanje nemških industrijalcev po Rumuniji, Bolgariji in Jugoslaviji se bo vršilo pod vodstvom gospoda dr. Walterja Hoffmanna, profesorja na rudarski akademiji v Freibergu na Saksonskem. Izletniki pridejo

tudi v Slovenijo in bodo dne 1. junija v Ljubljani, naslednji dan na Bledu in na Jesenicah. Udeležniki potovanja so sledeči gospodje: 1. Dr. Günther Beindorf, v firmi Günther Wagner-Hannover, barve, pisarniške potrebščine, Hannover. 2. Wolf pl. Bleichert, v firmi Bleichert, žične železnice in transportne naprave, Leipzig. 3. Fricke, v firmi Raboma, strojna tovarna, Berlin. 4. W. Halbach, ravnatelj in namestujoči član načelstva firme Borsigwerke, Hindenburg - Borsigwalde. 5. Dr. Walter Hoffmann, redni profesor za nacionalno in državno gospodarsko vedo na saksonski rudarski akademiji, Freiberg-Dresden. 6. Dr. Hugo, član parlamenta, prvi sindikus industrijske in trgovske zbornice, Bochum. 7. Dr. R. Köhler, predsednik direktorja lipškega sejmskega urada, Leipzig. 8. Dr. Müller, veleindustrijalec, Leipzig. 9. Dr. Paul Rühlmann, profesor in vladni nadsvetnik v državnem arhivu, Berlin. 10. Dr. ing. h. c. Hugo Weber, državni minister na r., predsednik deželnega odbora saksonskega rokodelstva, Dresden. 11. Dr. O. Wolf, veleindustrijalec, viskova in strelni bombaž, Bomlitz pri Bremen. 12. Tehnično vodstvo: pl. Geldern-Crispendorf, mednar. prometna pisarna seimskega urada, Leipzig. —

Angleški krožek v Mariboru.

Enodnevni izlet v nedeljo 31. maja na Boč. Udeleženci se zberejo pred gl. kolodvorom ob 9. uri.

Simultanka Spielmann

ki se je vršila včeraj v kazinski dvorani, je končala sledeče: velemejster je dobil 29 partij, 7 partij je remisiral in eno izgubil in sicer proti zasebnemu uradniku I. Koniču. Simultanke se je udeležilo 37 šahistov. Produkcija je trajala od 21. ure do 1. ure ponoči. —

to je najnovejša senzacija, ki prihaja iz Amerike. Vest iz Newyorka namreč javlja, da so poskušali v neki veliki rejnici hraniti kokoši s tobačnim listjem. Pri tem so bili doseženi izborni rezultati. Piščanci so se debelili do neverjetnosti. Poskušali so torej hraniti tudi kokoši na isti način in je bil dosežen tudi pri tem odličen uspeh. Živina, ki uživa tobačne liste, je napram kužnim boleznim imuna. Rejci, ki so poskušali hraniti kokoši na ta način, so dosegli sijajne rezultate. Edino slabo pri celi stvari je, da se sedaj kadilci lahko boje, povišanja cen tobaku.

M. Zevacec

V senci jezuita

Egodevinski roman.

146

V resnici je takšen, kakršnega sem si predstavljala... neusmiljen... neusmiljen proti samemu sinu! Kaj si bo mislil, kaj poreče, kadar izve! Jokajte, gospod Monkler, jokajte, kakor sem jaz jokala... Evo vam vašega sina! Človek, ki je priklenjen v vaši ječi, je vaš sin! Ah, rotila sem vas, da mi odpustite, po kolenih sem se vlačila pred vami... Vi pa ste ostali brez srca! Tako je prav, tako je dobro... čudovito je!

Nato je nadaljevala:

«Glejte, glejte... Pojutrišnjem večer, je dejal, pri Trohoarskem križu! Samo, če se ni zlagal! A to mi je naposled vseeno. Še jutri zarana se postavim pred njegova vrata in se ne ganem izpred njih! Kadar udari ura, bom na svojem mestu, pa naj me stane karkoli. Ta praznik bi bil brez pomena, ko se ga jaz ne udeležim! In manjkalo me ne bo — o tem ste lahko prepričani, gospod De Monkler!»

Dospela je v Dvor Čudežev, kjer je bilo vse razburjeno radi zjutrajnih dogodkov; toda ona je šla za omlinimi skupinami, ne meneč se za tarnanje vlačug in za svetopisemske grožnje na rovaš grofa Monklerja; vrnila se je domov, pojedla kosček kruha, vrgla se oblečena na posteljo in zaspala z usmevom, ki je bil že dolga leta tuj njenim ustnicam...

XV.

Grof De Monkler.

Po svoji navadi je bil veliki profos že na vse zgođaj na nogah.

Bil je neumoren delavec; delo je bilo edini lek, ki mu je dal včasih par hipov pozabljajenja sredi žalosti njegove duše in praznote njegovega življenja.

Zato se je lotil takoj po zajutruku svojih vsakdanjih opravkov, to je, sprejemal je raporte in narekoval pisma.

Okrog devete ure se je javil pri njem krvnik.

Krvnik se je oglašil pri velikem profosu vsako jutro; zaka: le malo dni je minilo v Monklerjevem življenju, ne da bi bil dal koga obesiti ali nakolesiti in krvnik je moral poprašati vsako jutro, kakšno bo njegovo delo drugi dan.

«Jutri ob osmih zjutraj boste obesili pri Trahoarskem križu rokovnjača Lantneja, ki je zaprt v ječah mojega dvorca... Hodite!»

Krvnik se je naklonil in šel, ne da bi rekel besedico.

Zdaj je pogledal veliki profos okoli sebe. Bil je sam. Temna tuga ga je navdajala z žročo otožnostjo. Vstal je, prestopil par korakov in se približal oknu, ki je gledalo na ulico. Naslonil je vročično čelo na hladno steklo.

«Ta človek umre,» je zamrmral sam pri sebi. «Niti ne veseli me več, ugonobiti enega izmed njih, ki so umorili mojega otroka in njo! Včasih pa, kadar sem mogel dati obesiti koga izmed teh rokovnjačev ali teh prokletih cigank, sem čutil nekakšno strašno radost, ki mi je trgala srce, in me je naslajala obenem.»

In ko ni mogel osvežiti svojega čela na steklu, je odprl okno.

Na drugi strani ulice je stala pod prizidkom ženska in se razgovarjala z nekim moškim.

Monkler je spoznal oba.

«Ciganka? Kaj dela tu? In kaj ima govoriti s krvnikom?»

Čez par trenutkov je krvnik odšel.

Ciganka pa je ostala na istem mestu, oči uprte v vrata Monklerjevega dvorca.

Veliki profos jo je nadzoroval kakih deset minut.

Ni se genila z mesta; zdelo se je, da čaka.

Nato je zaprl okno.

Drgetal je mraza. Šel je in se vrgel v prostorni naslanjač ob kaminu, kjer je veselo prasketal ogenj.

«Ali je izkušala podkupiti krvnika?» je mislil sam pri sebi. «Toda mož je nepodkopen, kakor jaz sam. Njegovo srce je kamenito. Nič ga ne more ganiti. Če bi mu bil prej ukazal obesiti lastnega brata — ako ga ima — poklonil bi se bil z največjo brezbriznostjo, in jutri bi obesil brata, kakor vsakega drugega. Kaj dela spodaj ta ženska? Česa čaka?»

Cigankina trdovratnost ga je presenečala.

Niž daljša se mu ni zdela misel, da ima skriven vzrok, sovražiti Lantneja.

«A čemu me je prišla potem prositi, da naj ga pomilostim?»

Ves nervozen je vstal in stopil v sosedno sobo, ktere ključ je imel edini on, in kamor ni stopila nobena noga razen njegove.

Bila je spalnica.

Toda Monkler ni spal nikoli tu.

V tej sobi je visela slika njegove žene in njegovega sina.

Veliki profos je skrbel zanjo z neverjetnostjo. Sam je otiral in brisal ta portret... Saj je bil edini, kar mu je ostajalo iz preteklosti, ki je tako mučno živela v njegovem srcu.

Monkler je stopil v to sobo samo, kadar je bil razburjen.

Prihajal je vanjo iskat tolažbe, dasi je našel le še hušo bolešt.

Tisto jutro mu je bil pogled na mlado ženo, ki se je smehljala iz svojega pozlačenega okvirja, posebno neznošen. Motril jo je par trenutkov z mračnim očesom, zadušil vzdihljaj in se vrnil nato mahoma v svoj kabinet.

Na eni izmed sten v kabinetu velikega profosa je viselo razpelo — veliko razpelo, na katerem je sklanjal Krist od suhega srebra svojo s trnjem kronano glavo.

Ob vznožju razpela je stal molilnik.

Monkler je pokleknil nanj, zakopal svoj obraz v obe roki in začel moliti.

Povedali smo že, da je veroval od srca ter iskal v nebesih tolažbe za pozemeljsko trpljenje.

Toda nebo mu še ni bilo odgovorilo!

Nekdo je rahlo potrkal na vrata.

Monkler ni slišal trkanja.

«Bog vsemogočni!» je mrmral. «O, dobri Bog, pravični Bog! Ali nisem dovolj molil, ali nisem dovolj trpel?»

Vrata so se odprla. Prikazal se je Lojola, Z mahljajem roke je menih odsvolil lakaja, ki mu je bil odprl; nato pa je rahlo zaprl vrata in se približal klečečemu možu.

«O Gospod, Gospod,» je govoril Monkler, «ali se me res ne usmiliš? Oh, če bi mogel pozabiti! In vendar, o Gospod, sem storil vse, da bi ti bil po volji... Z neusmiljenim sovraštvom sem preganjal bogokletnike in razkolnike... Nisem se bal, žrtvovati ti vse svoje mišljenje in svojo svobodo. Zdaj sem samo še pokorni služabnik družbe Jezusove... in vendar ne najdem miru!»

«To je zato, ker ne verujete dovolj goreče!» je izpregovoril Lojola. Njegov glas je bil trd, skoraj odušen.

Veliki profos je planil pokonci in mračno nagubanič obrvi...

A spoznal je Lojola.

«Vi ste, častiti oče!» je vzkliknil.

«Da sin, moj. Primoral sem vaše ljudi, da so mi odprli ta vrata; resnici na ljubo se moram izpovedati, da sem moral rabiti grožnje.»

«Častiti oče, ako bi bili spustili kogarkoli, makar kralja samega, bi jih napodil; a za vas, častiti oče, počakajte...»

Pozvonil je.

Dva lakaja sta stopila trepetaje v kabinet.

Monklar jima je vrgel mošnjo denarja.

«To vama bodi plačilo, ker sta ubogala čestitega očeta, ki mi je izkazal veliko čast svojega poseta; naj vam ukaže karkoli — on je tu gospodar; razumeta?»

Lakaja sta sključila vsak svoj hrbet v poklon, ozrli se na Lojola s pogledom, polnim strahu in občudovanja; nato sta odšla.

Lojola se ni zahvalil velikemu profosu.

Saj mu je dolgoval vse te časti.

Sedel je, dočim je grof Monkler stal, kakor da govori s kraljem.

«Rekel sem vam prej, sin moj, da Bog ni slišal vaših prošelj, ker imate premalo vere... Jezus hoče popolno žrtev našega telesa in naše misli. Kaj pa mu ponujate vi? Vsa vaša misel se obrača k njima dvema, ki ste ju nekdanj ljubili... To so človeška nagnjenja, ki nimajo nikake skupnosti z ljubeznijo do Jezusa. Vi plakate, sin moj, a ne nad krivičnostjo ljudi, ki oskranjajo ime njegovega presvetega srca... Kar biva v vas, je žalost, ki Bogu ne more biti prijetna... Darovati se mu morate vsega. Jezus noče deliti z nikomur. Zato vam pravim: iztrgajte iz svojega srca sleherno misel, ki ne volja slavi družbe, kateri se zdaj pristevate...»

«To izkušam, častiti oče... toda moje poizkušanje je zaman.»

«Pomirite se; in z vero pride moč! Potem boste nezmagljivi. In kakor moja, se bo obračala tudi vaša duša od vsake ljubezni in vsakega človeškega ganotja... Kakor jaz, boste zrlj s arditim pogledom na to zemljo bogokletstva in boste mislili samo nato, kako bi maščevali Jezusa... Sicer pa... ravno sem se spomnil, kaj je s tistim človekom, ki me je ranil? ...»

«V mojih ječah leži, častiti oče; jutri, ko se zasvita dan, se bo pokoril za svoje grehe.»

«To je potrebno! Kdorkoli udari vojščaka Jezusovega, mora poginiti! In tako torej ne more nič več otiati tega človeka?»

«Nič, častiti oče, nič na svetu!»

«Prišel sem ravno zato, da se zagotovim te važne reči. In tudi zato sem prišel, da vam čestitam, sin moj. Vi boste eden najkrepkejših stebrov našega reda. Vam se imamo zahvaliti, da je brezbožnik, ki je kvaril to deželo, nehal živeti... Jutri, sin moj, ostavim francosko zemljo... Ne pozabite, da vam je poverjena velična naloga. Izkušal bom sicer, da najdem tudi po drugih deželah Evrope tako zveste služabnike božje, kakor ste vi... toda dvomim... No, tudi to, da imamo z vašo pomočjo francoskega kralja v svojih rokah, je že mnogo, zakaj Francija, sin moj, je naša izvoljena dežela. To deželo si hočemo osvojiti... In svet ne bo imel prej miru, preden ne bo Francija posvečena presvetemu srcu Jezusovemu...»

«Poslavljam se torej od vas, prečastiti oče...»

«Ne, ne še, sin moj. Preden odpotujem, hočem prisostvovati usmrčenju podleža, ki ste ga dobili tako srečno v svojo oblast. S tem si hočem privoščiti majhno zadoščenje. Nekoliko počitka v svojem življenju, ki je polno neprestane borbe... Izkušal bom govoriti s tem človekom, preden stopi pot na morišče. Morda dobim od njega dragocenenih podatkov o nekaterih njegovih tovariših.»

Lojola je vstal.

«Če je tako, na svidenje jutri zjutraj, častiti oče. Ob sodba se izvrši točno ob osmih pri Trahoarskem križu.»

Lojola je mahnil z roko v slovo ter odšel, spremljan od velikega profosa tik do dvorčevih vrat.

Je opazil Monkler, da stoji Ciganka še vedno na svojem mestu.

In prejšnje vprašanje se je obnovilo v njegovem duhu:

(Nadaljevanje nast.)

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«, X

Dve štiri sobni stanovanji,

opremljeni z najmodernejšim komfortom se odda v najem v juniju. Naslov v upravnishtvu lista, 1522

Stavbišče 1 oral na Teznu

na prodaj. Pojasnila v gostilni Jelen — Tezno, 1571

Kovčke za potovanje

vsake velikosti in vrste, ročne torbice, aktovke, listnice, nogometne žoge, nahrbtnike, sportne pasove itd. v največji izbiri in po najnižji ceni dobite pri Ivanu Kravosu, Aleksandrova c. 13, 1389

Pozor! Ne zamudite!

Z nakupom zelenjadnih sadik od Din 5.— do Din 15.— za 100 komadov. Se priporoča Vladimir Bonč, stojnica na Glavnem trgu pri Marijinem kipu in tudi na Teznu, Malstrova 43, 1534

Dvojna stavbišča

à 1000 m² na solnčnem in prahu prostem mestu na prodaj, m² Din 12.— 1570

Kupim rabljene gumi-obroče

za kočijo. Naslov v upravi lista.

Novo!

Novo!

Fr. Maseli Podlmbarski

GOSPODI FRANKO

Cena broš. knjigi Din 140,
v platno vezani Din 172

V knjigarni Tiskovne zadruga,
Maribor, Aleksandrova c. 13

zastopniki se sprejmejo

Spominjajte se CMD

Vinotoč

Kokoschinec Košaki 93

Vino od Din 10.—
in 12.—, rudeče Din

Modne nove

za dame in gospo-
šiviljske potrebe
modni trgovin

ANTON PA

SLOVEN KA ULIC

Vsem sorodnikom znanec in prijateljem naznanjamo tužno vest, da je naš nad vse ljubljeni soprog in oče, gospod

Ivan Hötzl

nadpreglednik fin. kontrole v pokolu,

se težki in mučni boleznimi mirno v Gospodu zaspi, 1576

Pogreb prehlagega pokojnika se bo vršil dne 30. t. m. ob 4. uri na mestnem pokopališču na Po-brežju.

Žalnoča družina Hötzl